

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТВА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ «МАЯК»**

**ОВОЧІВНИЦТВО І БАШТАННИЦТВО:
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ, СУЧАСНИЙ
СТАН, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної
науково-практичної конференції
(у рамках V наукового форуму
«Науковий тиждень у Крутах – 2020»,
10-11 березня 2020 р., с. Крути, Чернігівська обл.)**

У п'яти томах

Том 1

Крути - 2020

УДК 635.61 (06)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН, протокол № 2 від 2 березня 2020 р.

Відповідальний за випуск: Позняк О.В.

Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (у рамках V наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2020», 10-11 березня 2020 р., с. Крути, Чернігівська обл.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН; відп. за вин. О.В. Позняк: у 5 т. – Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2020. - Т. 1. - 172 с.

Збірник містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Овочівництво і баштанництво: історичні аспекти, сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку», проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН з актуальних питань економіки галузі овочівництва, генетики, інтродукції, селекції, сортознавства та сортовипробування овочевих і баштанних рослин, агротехнології їх вирощування у відкритому і захищеному ґрунтах різних природнокліматичних зон України і країн близького зарубіжжя, приділено увагу питанням захисту рослин та зберігання і переробляння урожаю, висвітлено історичні аспекти галузі овочівництва.

Для науковців, аспірантів, спеціалістів сільського господарства.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору оргкомітету конференції.

© Національна академія аграрних наук України, 2020,

© Інститут овочівництва і баштанництва, 2020,

© Дослідна станція «Маяк», 2020

Кушнарєв А.А., Обручков П.Ю., Кропивянська І.В., Демидов Е.С., Волкова М.Н. <i>СЕЛЕКЦІЯ БАКЛАЖАНА В ПРИДНЕСТРОВСКОМ НІИ СЕЛЬСЬКОГО ХОЗЯЙСТВА.....</i>	<i>57</i>
Маковей М.Д. <i>РЕАКЦІЯ ПЫЛЬЦЫ КОЛЛЕКЦИОННЫХ ОБРАЗЦОВ ТОМАТА НА НИЗКОТЕМПЕРАТУРНОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ.....</i>	<i>65</i>
Мачулкіна В.А., Саннікова Т.А., Гулін А.В., Антипенко Н.И. <i>ВЛИЯНИЕ РАСТИТЕЛЬНЫХ ДОБАВОК НА ВКУСОВЫЕ КАЧЕСТВА БАКЛАЖАН ПРИ КОНСЕРВИРОВАНИИ.....</i>	<i>71</i>
Минина Н.Н. <i>РЕЗУЛЬТАТЫ ИЗУЧЕНИЯ БИОЛОГИИ СЕМЕННОГО РАЗМНОЖЕНИЯ ЦИКОРИЯ ОБЫКНОВЕННОГО (Cichorium intybus L.) В УСЛОВИЯХ КУЛЬТУРЫ.....</i>	<i>77</i>
Окрушко С.Є. <i>ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ MARC EL НА УРОЖАЙНІСТЬ МОРКВИ.....</i>	<i>83</i>
Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф. <i>РІВЕНЬ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕРСПЕКТИВНИХ ГЕТЕРОЗИСНИХ ГІБРИДІВ ДІНИ ЗВИЧАЙНОЇ.....</i>	<i>86</i>
Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б. <i>ПЕРСПЕКТИВНЫЕ СОРТА КАБАЧКА ДЛЯ АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ.....</i>	<i>90</i>
Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б. <i>ПЕРСПЕКТИВНЫЕ СОРТА ЛУКА ДЛЯ АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ.....</i>	<i>93</i>
Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б. <i>СОРТОИЗУЧЕНИЕ КУСТОВОЙ ФАСОЛИ.....</i>	<i>97</i>
Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б. <i>СОРТОИЗУЧЕНИЕ СРЕДНЕСПЕЛОГО ТОМАТА.....</i>	<i>100</i>
Петров Е.П., Петров С.Е., Джумадилова Г.Б. <i>СОРТОИЗУЧЕНИЕ СРЕДНЕСПЕЛОЙ САХАРНОЙ КУКУРУЗЫ....</i>	<i>104</i>
Позняк О.В. <i>ДО ВИТОКІВ СТВОРЕННЯ І СТАНОВЛЕННЯ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ «МАЯК» ІОБ НААН.....</i>	<i>107</i>
Птуха Н.І., Позняк О.В., Несин В.М. <i>СОРИМЕНТ ОГІРКА НІЖИНСЬКОГО СОРТОТИПУ: ВІД МІСЦЕВОГО ДО НОВІТНЬОГО.....</i>	<i>110</i>

УДК 631.811.98:631.559:635

ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ MARC EL НА УРОЖАЙНІСТЬ МОРКВИ

Окрушко С.Є.

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна
e-mail: svetaokr@i.ua

Вступ. Морква має велике значення в харчуванні людства, тому що вона широко використовується як в кулінарії, так і в консервній промисловості. Ця культура має приємний смак та багатий вміст вітамінів і мінеральних речовин. У зв'язку з проблемами у сучасному аграрному секторі (недосконалість та недотримання технологічних елементів вирощування, відсутність зрошувальних систем, низький рівень механізації робіт) урожайність моркви залишається на низькому рівні. Тому в сучасних умовах господарювання є потреба у підвищенні її врожайності для конкретних ґрунтово-кліматичних умов вирощування, що дозволить збільшити загальний вихід товарних коренеплодів з високими якісними показниками [3].

Постановка проблеми. Через проблеми в сучасному овочівництві: недосконалість та недотримання низки технологічних елементів вирощування культур, відсутність зрошувальних систем, низький рівень механізації - урожайність моркви в Україні, на жаль, й досі залишається на низькому рівні.

Сучасний стан українського овочівництва потребує зміни підходів до вирішення проблем формування високоякісних та стабільних врожаїв. Потрібно впроваджувати у виробництва такі елементи технології, які характеризуються економним використанням ресурсів, високою ефективністю та відсутністю шкоди для навколишнього середовища [2].

Мета: вивчення впливу регулятора росту Marc EL на проростання насіння, врожайні та товарні характеристики коренеплодів моркви гібридів Абако та Канада при обробці ним насіння та позакореновому внесенні під час вегетації.

Нами проводилися комплексні дослідження із застосуванням загальноприйнятих **методів:** лабораторний, польовий, розрахунковий, аналітичний та системного узагальнення отриманих результатів.

Результати досліджень. Світова потреба у якісних продуктах харчування спонукає аграрних виробників до розробки та впровадження технологій вирощування сільськогосподарських культур, що виключають внесення пестицидів та синтетичних добрив. Велика роль у вирішенні цих завдань належить також і препаратам групи регуляторів росту рослин. Їх використання забезпечує зростання урожайності, а також є ефективним та безпечним засобом захисту рослин від стресових погодних ситуацій. Завдяки тому, що вони містять гумінові кислоти, то мають позитивний вплив на активізацію всіх біохімічних процесів у клітинах рослин. Гумінова кислота знаходиться у клітині рослин і включає в обмін речовин додаткову кількість кисню, завдяки чому підвищується енергетичний потенціал, а це в свою чергу веде до поліпшення життєдіяльності рослини в цілому. Також при цьому значно активізуються ферментні системи та вуглецевий обмін всередині рослини. А ще пришвидшуються процеси утворення хлорофілу, що позитивно впливає на фотосинтез у листках. Крім того в рослинах, збільшується вміст білків і цукрів.

Активно утримують гумати вологу в ґрунті завдяки утворенню зв'язків між молекулами води та зарядженими групами гуматів. Ці зв'язки зменшують непродуктивне випаровування вологи аж до 30%, що є досить важливим при посушливій погоді. Тому що вона може бути використана рослинами для формування вищої урожайності.

Використання регуляторів росту рослин при вирощуванні моркви дає можливість отримати дружні сходи завдяки підвищенню енергії проростання насіння.

Для вивчення впливу регулятора росту Марс EL на ріст і розвиток моркви ми взяли гібриди Абако (ранньостиглий) та Канада (середньопізнньостиглий). Попередник – горох. Технологія вирощування моркви в досліді – загальноприйнята [1].

Дослідження проводили за схемою:

Варіант 1. Контроль – насіння замочували у воді

Варіант 2. Марс EL (обробляли насіння 0,2 мл/кг)

Варіант 3. Марс EL (обробляли насіння + 1-раз обприскували культурні рослини після появи сходів 5 мл/100 м²)

Варіант 4. Марс EL (обробляли насіння + 3-рази обприскували культурні рослини протягом вегетації по 3 мл/100 м² із інтервалом у 10 днів)

Погодні умови в 2018 та 2019 роках були відносно сприятливими для вирощування моркви. Але великі перепади температури у червні, недостатня кількість опадів у липні та серпні на фоні спеки сповільнили процес наростання коренеплодів моркви в роки досліджень.

Грунт дослідної ділянки - сірий лісовий. Містить гумусу 2,5%; азоту - 7,1 мг/ 100 г ґрунту; фосфору - 8,6 мг/ 100 г ґрунту; калію - 8,9 мг/ 100 г ґрунту; рН_{сол} - 5,7. Облікова площа ділянок 5 м². Збір урожаю проводився поділяночно. Під час збирання коренеплоди одразу ж сортували на товарну і нетоварну продукцію. Методика досліджень була загальноприйнята.

В результаті аналізу отриманих даних ми встановили, що схожість насіння моркви після замочування в розчині Марс ЕЛ зростає на 10-12%. Також було відмічено більш швидкий ріст рослин на дослідних варіантах на початку вегетації.

Врожайність коренеплодів моркви ранньостиглого гібриду Абако в умовах 2018-19 років за варіантами дослідів була в середньому 46,2 (вар. 1) - 51,8 (вар. 4) т/га. Урожайність середньопізнього гібриду Канада становила 48,7 (вар.1) та 55,6 т/га (вар. 4) в середньому за 2 роки досліджень. Застосування регулятора росту Марс ЕЛ забезпечило зростання рівня продуктивності Абако F 1 від 2,9 до 5,6 т/га, а Канада F 1 – від 3,1 до 6,9 т/га. Найвища урожайність обох гібридів моркви була зафіксована на четвертому варіанті, де застосовували препарат Марс ЕЛ для замочування насіння та тричі протягом вегетації обприскували культурні рослини, а товарність коренеплодів моркви внаслідок застосування регулятора росту рослин зросла на 6-7 %.

Висновки. Опрацювання отриманих результатів внаслідок проведення дослідів показали, що застосування регулятора росту Марс ЕЛ при вирощуванні гібридів моркви забезпечує підвищення врожайності та товарності її коренеплодів. Найефективнішим виявилось вирощування рослин моркви при використанні препарату Марс ЕЛ для замочування насіння та обприскування тричі протягом вегетації культурних рослин. Урожайність коренеплодів моркви зросла на 12,1% у ранньостиглого гібриду Абако та на 14,2% у середньопізнього гібриду Канада, а товарність відповідно на 6 та 7 %.

Список використаних джерел

1. Морква і буряк столовий. Технологія вирощування. Загальні вимоги: ДСТУ 6014-2008. [Введ. в дію 2009-04-01]. Держспоживстандарт України, 2009. 18 с. (Національний стандарт України).
2. Окрушко С.Є. Вплив стимуляторів росту на врожайність столових буряків та моркви // Вісник ХНАУ. Харків, 2016. № 2. С. 109-114.
3. Окрушко С.Є. Вплив стимуляторів росту на урожайність овочевих культур // Збірник наукових праць ВНАУ. 2017. № 5. С. 34-39.

УДК 631.527:635.611

РІВЕНЬ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕРСПЕКТИВНИХ ГЕТЕРОЗИСНИХ ГІБРИДІВ ДИНИ ЗВИЧАЙНОЇ

Палінчак О.В., Заверталок В.Ф.

Дніпропетровська дослідна станція ІОБ НААН
с. Олександрівка, Дніпровський район,
Дніпропетровська обл., Україна
e-mail: opytное@i.ua

Вступ. Агропромисловий сектор є однією з найважливіших ланок економічних систем більшості країн світу з ринковою економікою. Він розвивається в умовах високої енергетичної забезпеченості, застосування широкого спектра агротехнічних прийомів, екологізації на основі використання сучасних енерго- та природозберігаючих технологій, методів і способів меліорації та хімізації. Пріоритетність агропромислового сектору України і його провідних галузей дає можливість забезпечити населення продовольчими товарами, промисловість – сировиною, а зовнішню торгівлю – експортними товарами [1, 2].

Зважаючи на позитивні тенденції розвитку овочівництва в світі і зростаючого попиту на овоче-баштанну продукцію на зовнішньому та внутрішньому ринках, впровадження гетерозисних гібридів забезпечить вирішення основних проблем: збільшення врожайності, підвищення якості та стійкості проти шкочинних патогенів. Баштанництво в Україні розвивається майже у всіх регіонах, але